

Liite 22. Vantaa-Keravan seurantaraportti kevät 2024

Tämä hyvinvointialuekohtainen seurantaraportti on osa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman kansallista hyötytavoitteiden arviointia (Koivisto & Muurinen 2024). Hyvinvointialuekohtaisessa raportissa kuvataan THL:n tilastotietokannoista kootut aluekohtaiset mittaritiedot sekä erikseen kerätyn kyselyn ja psykososiaalisten menetelmien käyttöönottoa koskevan hankesalkkuraportoinnin tulokset. Lisäksi hyödynnetään hankkeiden oma-arviointeja, joista käytetään myös suoria lainauksia. Hyvinvointialuekohtainen raportti kuvaa muutosta alueella mittareiden avulla, mutta ei sisällä tulkintaa siitä, missä määrin toteutetut kehittämistoimet ovat osaltaan generoineet muutosta. Kansallisessa hyötytavoitteiden arvioinnin raportissa tehdään muutosta koskevia tulkintoja koko maan tasolla.

[Pääraportti ja muiden alueiden seurantaraportit](#)

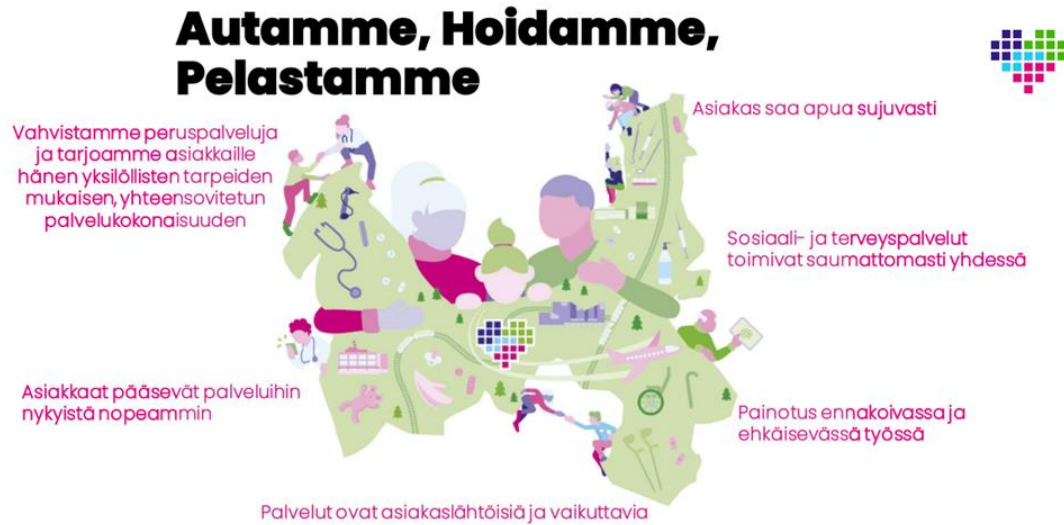
Vantaa-Kerava

Juha Koivisto & Heidi Muurinen, THL

Vantaa-Keravan sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeessa haluttiin kehittää vetovoimasta sote-keskusta, parantaa tiedolla johtamista ja palvelujen vaikuttavuutta sekä kehittää digitalisaatioon liittyviä toimintamalleja. Hankkeen pääpainotuksena oli palvelujen saatavuuden ja oikea-aikaisuuden parantaminen. Ennaltaehkäisyyn ja ennakkoinnin painopisteenä oli asukkaiden arjen hyvien valintojen tukeminen ja toimintakyvyn ylläpito. Lisäksi haluttiin kaventaa asukkaiden hyvinvointieroja sekä siirtää toiminnan painopistettä varhaisempiin palveluihin. Monialaisuudella ja yhteentoimivuudella tarkoitettiin hankkeessa sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden että perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sivistystoimen ja sote-toimijoiden välillä tapahtuvien hoito- ja palveluketjujen kehittämistä asiakkaan kannalta sujuviksi kokonaisuuksiksi. Kustannusten nousua oli tavoitteena hillitä nopeuttamalla palveluihin pääsyä ja virtaustehokkuutta. Laaja-alaista sosiaali- ja terveyskeskusta kehitettiin viiden kärjen kautta, jotka olivat 1) tulevaisuuden sote-keskus-konsepti, 2) neuvonta ja asiakasohjaus, 3) vastaanottopalvelut, 4) lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä 5) mielenterveys- ja päihdepalvelut. Vantaa-Kerava keskittyi kehittämistyössään pääasiallisesti levittämään, jalostamaan ja otamaan käyttöön alueella jo aiemmin hyväksi koettuja hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja.¹

Kuviossa 1 on kuvattu Vantaa-Keravan sote-keskus-konsepti. Tulevaisuuden sote-keskus on Vantaa-Keravan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden verkosto. Konseptin toimeenpano oli alueella käynnissä syksyllä 2023.

¹ Vantaa-Keravalla otettiin vuonna 2019 käyttöön uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä, minkä takia alueen tilastotiedoissa voi olla puutteita.

Kuvio 1. Vantaa-Keravan sote-keskus-konsepti

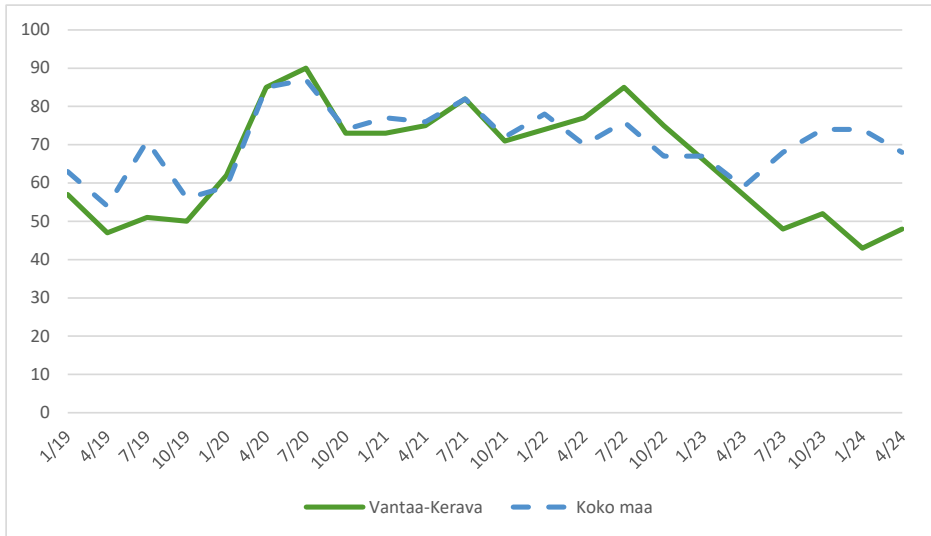
Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

Pääsy kiireettömään hoitoon ja hoidon jatkuvuus

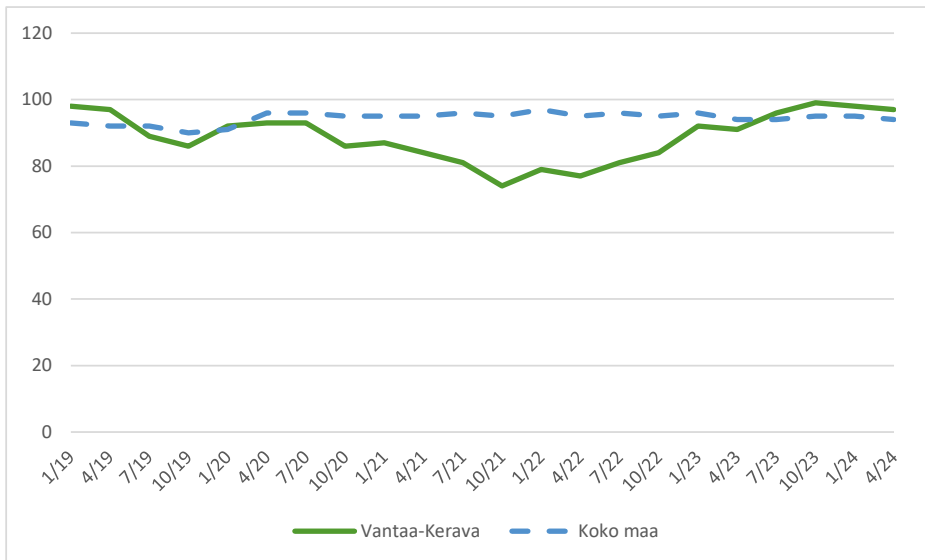
Vantaa-Keravan alueella perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömälle käynnille kahdessa viikossa hoidon tarpeen arvioinnista päässeiden osuus oli kesään 2023 asti lähellä koko maan keskiarvoa, jonka jälkeen osuus putosi selvästi pienemmäksi kuin koko maassa keskimäärin. Keväällä 2024 osuus oli vajaa 50 prosenttia. Vuoden 2024 osalta tiedot hoidon tarpeen arviointiin perustuvista kiireettömien lääkärikäyntien hoitopääsystä kattoivat 22 prosenttia kaikista Vantaa-Keravan toteutuneista lääkärin kiirettömistä käynneistä. (Kuvio 2.)

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon sairaan-/terveydenhoitajan kiireettömälle käynnille kahdessa viikossa hoidon tarpeen arvioinnista päässeiden osuus oli Vantaa-Keravalla koronakesän 2020 jälkeen selvästi pienempi kuin koko maassa keskimäärin aina vuoden 2023 alkuun asti, jonka jälkeen osuus on ollut koko maan keskiarvoa parempi, lähes sata prosenttia. Vuoden 2024 osalta tiedot hoidon tarpeen arviointiin perustuvista kiireettömien sairaan-/terveydenhoitajakäyntien hoitopääsystä kattoivat 39 prosenttia kaikista Vantaa-Keravan toteutuneista sairaan-/terveydenhoitajan kiirettömistä käynneistä. (Kuvio 3.)

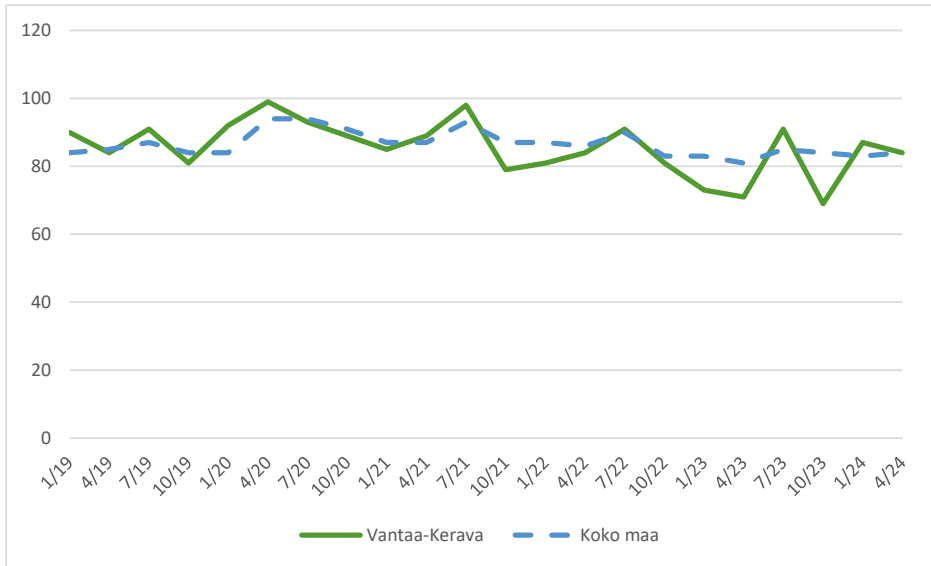
Perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hammaslääkärin kiireettömälle käynnille 90 päivässä hoidon tarpeen arvioinnista päässeiden osuus oli Vantaa-Keravalla vuoden 2023 keväällä runsas 80 prosenttia, kuten koko maassa keskimäärin. Vuoden 2024 osalta tiedot hoidon tarpeen arviointiin perustuvista kiireettömien hammaslääkärikäyntien hoitopääsystä kattoivat 11 prosenttia kaikista Vantaa-Keravan toteutuneista hammaslääkärin kiirettömistä käynneistä. (Kuvio 4.)

Kuvio 2. Perusterveydenhuollon avosairanhoidon lääkärin kiirettömän käynnin odotusaika 0–14 vrk hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä

Kuvio 3. Perusterveydenhuollon avosairanhoidon sairaan-/terveydenhoitajan kiirettömän käynnin odotusaika 0–14 vrk hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä

Kuvio 4. Perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hammaslääkärin kiireettömän käynnin odotusaika 0–90 vrk hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä

Vantaa-Keravalla asiointi aina tai usein saman lääkärin kanssa väheni tarkastelujaksolla 7,5 prosenttia, saman hoitajan kanssa pari prosenttia. Vantaa-Keravan hoidon jatkuvuusindeksitietoja ei ollut saatavilla sote-keskus-ohjelman ajalta. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Hoidon jatkuvuus

		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Asioi aina tai usein saman lääkärin kanssa (%), Terve Suomi	Vantaa-Kerava			39,7		30,2	
	Koko maa	40,2		36,8		32,8	
Asioi aina tai usein saman hoitajan kanssa (%), Terve Suomi	Vantaa-Kerava			22,5		20,3	
	Koko maa	32,1		29,6		26,7	
Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä, COCI-indeksi	Vantaa-Kerava		0,38				
	Koko maa		0,37	0,34	0,31	0,29	0,28
Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitajakäynneillä, COCI-indeksi	Vantaa-Kerava						
	Koko maa		0,24	0,2	0,16	0,15	0,18
Monisairaiden hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä, COCI	Vantaa-Kerava		0,4				
	Koko maa		0,37	0,34	0,31	0,29	0,28
Monisairaiden hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitajakäynneillä, COCI	Vantaa-Kerava						
	Koko maa		0,25	0,22	0,17	0,17	0,18

Pääsy sosiaalialan ammattilaisen kiirettömälle vastaanotolle

Kyselyn avulla on selvitetty, kuinka pitkä odotusaika (arkipäivää) asiakkaalla on ollut ajanvarauksesta sosiaalihuollon työntekijän (sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja) kiirettömälle käynnille syyskuussa 2020, 2021 ja 2022 sekä lokakuussa 2023.

Vastaukset on kuvattu taulukossa 2 ja ne ovat suuntaa antavia. Lokakuussa 2023 tietoja ei saatu lapsiperheiden osalta ja ne ovat vaikeita arvioida myös työikäisten ja iäkkäiden osalta, sillä tietoja ei saada asiakas-tietojärjestelmästä eikä keskiarvo kuvaa eroja tai vaihtelua palvelutehtävän sisällä.

Taulukko 2. Pääsy sosiaalialan ammattilaisen kiirettömälle vastaanotolle.

	9/2020	9/2021	9/2022	10/2023
Lapsiperheiden palvelut	5 pvä	14 pvä (vain Kerava)	n/a	n/a
Työikäisten palvelut	6 pvä	10 pvä	21 pvä	15 pvä (0–30 pvä)
Iäkkäiden palvelut	8 pvä	10 pvä	7 pvä	4–5 pvä

Sähköisten palvelujen käytön esteet

Vantaa-Keravalla 74,2 prosenttia asukkaista koki vuonna 2022 esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä. Määrä oli runsas kolme prosenttia koko maan keskiarvoa pienempi. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Kokenut esitetä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä

		2020	2022
Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä (%)	Vantaa-Kerava	77,5	74,2
	Koko maa	79,5	77,4

Oma-arviointi

Vantaa-Keravan oma-arvioinnin mukaan hyvinvointialueen vuoden 2023 alussa valmistunut strategiatyö linjitettiin hankkeen kehittämiseen. Hankkeessa käynnistettiin hyvinvointialueen palveluketjujen kuvaamisen koordinointi: hyvinvointialueelle laadittiin yhtenäinen malli ilmiölähtöisten palveluketjujen kuvaamiseen ja työkirja kuvaamisen tueksi. Alun perin tavoitteena oli kuvata useampia palveluketjuja, mutta ilmiölähtöisen lähestymistavan valinta kavensi kuvattavien palveluketjujen määrän yhteen, kaikkien sote-toimialojen yhteiseen mielenterveys- ja päihdeketjuun.

Palveluverkkosuunnittelu oli käynnistynyt hanketyön tuella ja sitä jatketaan valtuustokaudella 2023–2025 hyvinvointialueen konsernipalveluiden koordinoimana. Henkilöstön veto- ja pitovoiman parantamiseksi kehitettiin palkkausjärjestelmää, urapolkuja sekä mielenterveysjohtamista yhdessä hyvinvointialueen henkilöstöhallinnon kanssa. Hankkeessa luotiin myös konsepti opetusperhekeskukselle.

Asiakkaiden neuvonnan ja ohjauksen selkiyttämiseksi kuvattiin hyvinvointialueen asiakkaaksi tulon prosesseja, palvelutuotteita ja palveluiden myöntämisen kriteereitä sekä tunnistettiin palvelu- ja hoidontarpeen arvioinnin prosesseja ja yhdenmukaistettiin niitä soveltuvin osin. Vastaanottopalveluissa panostettiin työntekijöiden kehittämisosaamisen vahvistamiseen sekä harmonisoitiin hyvinvointialueelle siirtyneiden palveluiden toimintaa.

Perhekeskuskehittämisessä lähdettiin juurruttamaan Terapiat etulinjaan -hankkeen työtä lasten, nuorten ja perheiden palveluihin sekä valmistettiin perhekeskusten toimintasuunnitelmaa ja konseptoitiin perhekeskusten yhteiskäyttötiloja. Myös lapsiperheiden neuvonnan ja ohjauksen tiimi saatiin käynnistymään ja työ jatkuu hyvinvointialueella.

Hankekauden aikana valmistui psykoedukatiivinen tietopaketti (opas ja videoita) neuropsykiatrisesti oireilevien lasten ja perheiden tueksi. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden puhelinpalvelu otettiin käyttöön syyskuussa 2023 ja asiakas voi nyt asioida soittamalla yhteen numeroon, jossa asiakasta palvelee yhteisten aukioloaikojen puitteissa yhtenevin palveluin. Hankkeessa on kuvattu psykoosipotilaan palveluketju.

Hankkeen oma-arvioinnissa on seurattu muutamia muita jonotusmääriä:

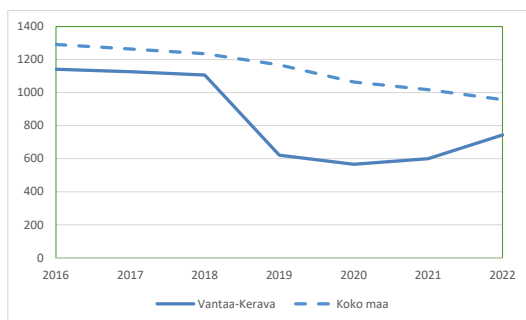
- Syksyn 2022 oma-arvioinnin mukaan perhepalveluissa perheneuvolaan jonottavia oli Vantaalla keskimäärin 198 asiakasta ja Keravalla 0 asiakasta, kun taas joulukuussa 2023 jonossa oli vain 103 perhettä.
- Syksyn 2022 oma-arvioinnin mukaan perheasioiden sovittelua jonotti Vantaalla keskimäärin 23 perhettä ja Keravalla 2 perhettä, kun taas joulukuussa 2023 17 perhettä.
- Syksyn 2022 oma-arvioinnin mukaan pitkäaikaiseen palveluasumiseen yli 90 päivää jonottaneita iäkkäitä on Vantaalla keskimäärin 13 ja Keravalla 0. Joulukuussa 2023 yhteisölliseen pitkäaikaiseen palveluasumiseen ei ollut jonossa yhtään asiakasta ja pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen hoivaan oli jonossa 11 asiakasta.

Oma-arvioinnin mukaan palveluiden saatavuuden tunnuslukujen vertailussa nähdään perusterveydenhoidon lääkärin kiireettömien käyntien odotusaikojen lisääntyneen vuonna 2023. Tämä selittyy oma-arvioinnin mukaan sillä, että vuoden 2023 aikana terveydenhuollon palveluissa oli käynnistetty useita toiminnanmuutoksia, jotka ovat todennäköisesti notkauttaneet saatavuuslukuja väliaikaisesti. Hankekaudella tehdyn ja sen jälkeen jatkuvan kehittämistyön tulokset hoitoon pääsyn parantamiseksi tulevat oma-arvioinnin mukaan näkymään tunnusluvuissa tulevien vuosien aikana.

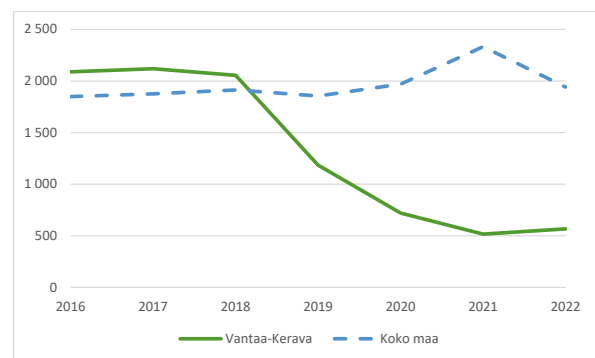
Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

Perusterveydenhuolto

Vantaa-Keravalla putosi tilaston mukaan perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntien määrä vuoden 2018 jälkeen huomattavasti, mikä voi liittyä Apotti-järjestelmän käyttöönottoon ja tilastoinnin puutteisiin (Kuvio 5.) Myös muiden kuin lääkärikäyntien määrä on Vantaa-Keravalla pudonnut huomattavasti vuoden 2018 jälkeen, mikä sekin voi liittyä Apotti-järjestelmän käyttöönottoon (Kuvio 6). Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon etäasiointikäyntien määrä on Vantaa-Keravalla viime vuosina ollut selvästi pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Vuonna 2020 etäasiointikäyntien osuus jäi edellisvuotta pienemmäksi, vaikka koko maan luvut osoittavat voimakasta kasvua. (Taulukko 4.)

Kuvio 5. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynnit yhteensä / 1 000 asukasta

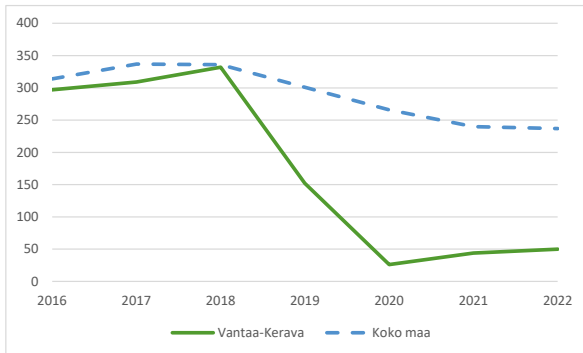
Kuvio 6. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon muut kuin lääkärikäynnit yhteensä / 1000 asukasta

Taulukko 4. Etäasiointikäynnit, % perusterveydenhuollon avohoidon käynneistä

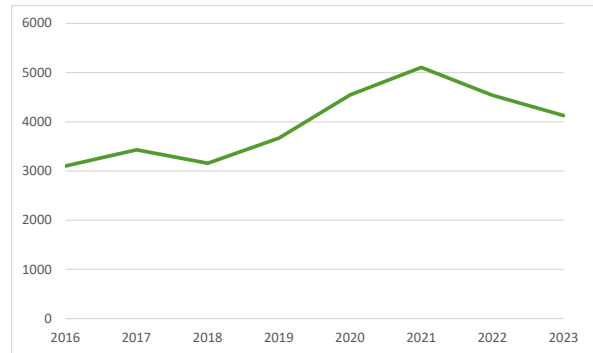
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vantaa-Kerava	Miehet	16,3	16,6	16,4	12,1	10,5	4,6	8,5	15,4
	Naiset	17,4	18,0	17,7	12,4	9,6	4,5	8,5	16,4
	Yhteensä	17,0	17,5	17,2	12,3	9,9	4,6	8,5	16
Koko maa	Miehet	19,6	19,3	19,7	20,7	28,1	21,6	22,2	23,1
	Naiset	21,0	21,1	21,8	22,9	30,1	23,9	24,6	25,4
	Yhteensä	20,4	20,3	20,9	22	29,3	22,9	23,6	24,5

Lapsiperheiden palvelut

Vantaa-Keravalla ovat lastenneuvolan erityisen tuen mukaiset käynnit sekä yksilöllisen tarpeen mukaiset terveystarkastukset olleet määrältään vuoteen 2018 asti maan keskiarvon mukaisia, mutta sen jälkeen määrä on laskenut jyrkästi (kyse voi olla tilastointiin liittyvästä vääristymästä) (Kuvio 7). Kasvatus- ja perheneuvoloiden asiakasmäärä kasvoi Vantaa-Keravalla tarkastelujaksolla vuosina 2019–2021, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun. (Kuvio 8).

Kuvio 7. Lastenneuvolan erityisen tuen tarpeen mukaiset käynnit sekä yksilöllisen tarpeen mukaiset terveystarkastukset / 1000 vastaavan ikäistä asukasta

Kuvio 8. Kasvatus- ja perheneuvoloiden asiakkaat vuoden aikana

Vantaa-Keravalla oli lapsiperhepalveluiden kotipalveluiden perhemäärä hienoisessa kasvussa tarkastelujaksolla. Lastensuojelun kotipalveluissa oli tarkastelujaksolla Vantaa-Keravalla hyvin vähän perheitä, jakson loppupuolella määrä kasvoi vain aavistuksen. Lapsiperhepalveluiden perhetyössä olleiden perheiden määrä kasvoi Vantaa-Keravalla vuoteen 2020 asti, mutta putosi sen jälkeen huomattavasti. Lastensuojelun tehostetussa perhetyössä olleiden perheiden määrä kasvoi tarkastelujaksolla hienoisesti. Kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0–17-vuotiaita oli Vantaa-Keravalla tarkastelujaksolla noin kaksi prosenttia vastaavan ikäisistä ja aavistuksen enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleita 0–17-vuotiaita oli Vantaa-Keravalla tarkastelujaksolla 0,3–0,6 prosenttia vastaavan ikäisistä. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Lapsiperheiden palvelut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Perheitä lapsiperhepalveluiden kotipalveluissa, % lapsiperheistä	Vantaa-Kerava	1,8	2,9	0,4	2,9	2,9	2,6	3,3	3,7
	Koko maa	1,9	2,4	2,3	2,5	2,3	2,4	2,3	2,2
Perheitä lastensuojelun kotipalveluissa, % lapsiperheistä	Vantaa-Kerava	0	0,1	0,1	0,2	0	0,5	0,4	0,4
	Koko maa	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
Perheitä lapsiperhepalveluiden perheytyössä, % lapsiperheistä	Vantaa-Kerava	6	6,7	9,4	9,6	10,1	6,4	4,9	2,3
	Koko maa	2,3	2,5	3,1	3,3	3,1	2,9	3,1	3
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perheytyössä, % lapsiperheistä	Vantaa-Kerava	1,4	1,3	1,7	1,5	1,5	1,6	1,6	2,1
	Koko maa	1,6	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	1,8	1,9	1,9	2	2	2,1	2,1	1,9
	Koko maa	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	0,3	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6
	Koko maa	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

Mielenterveyspalvelut

Vantaa-Keravalla putosi 0–12-vuotiaiden erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian avohoitokäyntien määrä vuoden 2019 jälkeen selvästi. 13–17-vuotiaiden erikoissairaanhoidon nuorisopsykiatrian avohoitokäyntien määrä oli tarkastelujaksolla selvässä laskusuunnassa. Psykiatrian laitoshoidon 13–17-vuotiaita potilaita oli tarkastelujaksolla 6,6–8,9 potilasta tuhatta vastaavan ikäistä kohden. Aikuisten mielenterveyden avohoitokäyntien määrä oli Vantaa-Keravalla laskusuunnassa. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Mielenterveysasioinnit

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0–12-vuotiaasta	Vantaa-Kerava	404,1	422	428,3	325,4	255,5	266,9	251,6	243,8
	Koko maa	300,9	329,1	342,2	311,8	276,9	281,7	256,1	270,1
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13–17-vuotiaasta	Vantaa-Kerava	1139,1	1216,8	1035,3	905,4	845,2	881,1	740,6	696,3
	Koko maa	1041	1157,1	1173,4	1094,9	1020,5	1043,8	918,8	889,8
Psykiatrian laitoshoidon 13–17-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavan ikäistä	Vantaa-Kerava	6,6	8,3	7,3	7,6	8	8,9	7,8	8,6
	Koko maa	7,9	9,3	9,3	9,6	9,8	10,4	9,6	9,6
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttäneitä	Vantaa-Kerava	414,9	450,3	443,7	321,6	304,2	272,3	294,1	292,1
	Koko maa	548	588,4	596,7	568,7	556,6	504,4	458,5	464,1

Psykososiaaliset menetelmät

Vantaa-Keravan alueella oli syyskuussa 2020 peruspalveluna käytössä nuorten mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon soveltuvista psykososiaalisista vaikuttavista interventioista masennusoireistoon suunnattu nuorten vuorovaikutusohjanta Inter Personal Counseling (IPC-N) -menetelmä. Menetelmä oli

käytössä Vantaan oppilashuollossa. Vaikuttavista interventioista alueella oli lisäksi käytössä Ihmeelliset vuodet -menetelmä, johon koulutettuja ammattilaisia oli 14.

Muilla kuin nuorille suunnatuista näyttöön perustuvista psykososiaalisista vaikuttavista interventioista alueella oli syyskuussa 2021 käytössä muun muassa Voimaperheet (4-vuotiaille), TF-KKT-menetelmä (7–18-vuotiaille) ja CoolKids -menetelmä (alle 13-vuotiaille) sekä strukturoiduista menetelmistä HOT. Näiden lisäksi mainittiin kuusi muuta menetelmää, muun muassa Perhekoulu ja depressiokoulu.

Hankkeen päättyessä lasten parissa työskentelyyn ei ole koulutettu uusia interventio-osaajia. Nuorten parissa työskentelyyn on koulutettu 34 IPC-N-osaajaa ja 13 CoolKids-osaajaa. Tarkemmat tiedot vaikuttavien ja uusien interventioiden käyttöönnotosta on kuvattu taulukossa 7.

Taulukko 7. Nuorten psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto Vantaa-Keravalla vuoden 2020 alusta hankekauden loppuun

	Koulutetut osaajat	Koulutetut menetelmäohjaajat	Menetelmää käytäneet	Aloitettut hoitajakset	Erikoissairaanhoidon tarveiden osuus
VAIKUTTAVAT INTERVENTIOT					
IPC-N (nuoret)	34 hlö	0 hlö	42 hlö	79 kpl	5 %
CoolKids (nuoret)	13 hlö	0 hlö	21 hlö	63 kpl	5 %
UUDET INTERVENTIOT					
Ohjattu omahoito -koulutus (nuoret)	48 hlö	-	48 hlö	n/a	n/a

Aikuisten parissa työskentelyyn on koulutettu uusista interventioista kognitiivisen lyhytintervention ja ohjatun omahoidon osaajia. Koordinaatiohankkeen kautta kootut tiedot koulutusmääristä ja menetelmien käytöstä on kuvattu taulukossa 8. Taulukkoon on merkitty kognitiivisen lyhytterapia määräksi koordinaatiohankkeen ilmoittama koulutuksen aikainen lukumäärä, joka on 371 kpl, kun taas Vantaa-Keravan oma-arvioinnin mukaan vuoden 2023 aikana kognitiivisen lyhytterapia yksilökäyntejä toteutui 2902 kpl.

Taulukko 8. Aikuisten psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto Vantaa-Keravalla vuoden 2020 alusta hankekauden loppuun

	Koulutetut osaajat	Koulutetut menetelmäohjaajat	Menetelmää käyttäneet	Aloitettut hoitajakset
UUDET INTERVENTIOT				
Kognitiivinen lyhytinterventio	57 hlö	2 hlö	53 hlö	371 kpl (minimi koulutuksen aikana)
Ohjattu omahoito -koulutus	78 hlö	-	78 hlö	n/a

Päihdepalvelut

Vantaa-Keravalla oli mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä hienoisessa kasvussa koko tarkastelujakson. Päihteiden aiheuttamat ongelmat lääkärin vastaanoton käyntisyynä olivat tarkastelujaksolla 0,3–0,6 prosenttia kirjatusta käynneistä. (Taulukko 9.)

Taulukko 9. Mielen terveyden ja käyttäytymisen häiriöt sekä päihteiden aiheuttamat ongelmat perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mielen terveyden ja käyttäytymisen häiriöt pl. päihteiden käytön ongelmat perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatuista käyntisyistä	Vantaa-Kerava	5,4	5,9	6,6	6,9	6,7	6,8	6,9	7,1
	Koko maa	3,8	4,3	4,6	4,9	5,5	6	6,2	6,4
Päihteiden aiheuttamat ongelmat perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatuista käyntisyistä	Vantaa-Kerava	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,4	0,3	0,3
	Koko maa	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4

Vantaa-Keravalla oli päihdehuollon avopalveluiden asiakasmäärä laskujohteinen tarkastelujaksolla. Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidettuja potilaita oli tarkastelujaksolla 2,2–3 potilasta tuhatta asukasta kohden. Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleiden asiakkaiden määrä oli tarkastelujaksolla laskeva, mutta kuitenkin suurempi kuin koko maassa keskimäärin. (Taulukko 10.)

Taulukko 10. Päihdehuollon avopalveluiden asiakkaat sekä päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta	Vantaa-Kerava	9,2	8,2	8,5	8,7	5,9	6,3	5,8	0,6
	Koko maa	8,2	8	7,4	7	6,1	5,8	5,4	3,5
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta	Vantaa-Kerava	2,2	2,5	2,5	2,2	3	3,1	3	2,7
	Koko maa	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,6	2,5	2,4
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta	Vantaa-Kerava	4,0	3,7	3,8	3,5	2,5	2,9	3	0
	Koko maa	2,4	2,4	2,3	2,2	2,0	1,7	1,7	1,2

Vantaa-Keravalla putosi alkoholia liikaa käyttävien osuus 65 vuotta täyttäneistä vuonna 2022 kuusi prosenttia edeltävästä mittauksesta. (Taulukko 11.)

Taulukko 11. Alkoholia liikaa käyttävien osuus 65 vuotta täyttäneistä

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 65 vuotta täyttäneet	Vantaa-Kerava					38,6		32,6
	Koko maa	32,1	33,7	31,1	34,3	34,3		

Vantaa-Keravalla kääntyi ikävälillä 25–80 vuotta tapahtuneiden alkoholiperäisten kuolemien vuoksi menetettyjen elinvuosien lukumäärää laskuun vuoden 2019 jälkeen. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Alkoholikuolemiin menetetyt elinvuodet

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alkoholikuolemat, menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 25–80 vuotta / 100 000 vastaavan ikäistä, pienituloiset	Vantaa-Kerava	2941	3032	3609	4007	3745	3001	2547
	Koko maa	3476	3244	3153	3145	3150	3021	2878

Vantaa-Keravalla oli tarkastelujaksolla selvästi enemmän C-hepatiitti-infektioita kuin koko maassa keskimäärin. Vuonna 2023 määrä pieneni jonkin verran aiemmista luvuista. Huumeiden käyttäjien terveysneuvontapisteiden asiakasmäärä oli Vantaa-Keravalla kasvussa tarkastelujaksolla. Asiakasmäärä oli huomattavasti suurempi kuin koko maassa keskimäärin. (Taulukko 13.)

Taulukko 13. C-hepatiitti-infektiot ja huumeiden käyttäjien terveysneuvontapisteiden asiakkaat

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
C-hepatiitti-infektioita (kaikki tartuntatavat yhteensä) / 100 000 asukasta	Vantaa-Kerava	33,4	33,6	36,3	31,4	31	36,9	30,7	22,8
	Koko maa	21,1	20,6	21,4	21,3	20,1	19,4	20,7	20,1
Huumeiden käyttäjien terveysneuvontapisteiden asiakkaat / 100 000 asukasta	Vantaa-Kerava	461,1	467,6	465,5	491,6	608,7	945,2	768,3	
	Koko maa	117,4	134,6	146,2	320	181,6	111,3	304	

Ikäihmisten palvelut ja muistisairauksien ennaltaehkäisy

Vantaa-Keravalla 75 vuotta täyttäneistä 95,4 prosenttia asui kotona vuonna 2023. Osuus oli runsas kaksi prosenttia koko maan keskiarvoa suurempi. Omaishoidon tuen hoidettavien osuus oli tarkastelujaksolla 2,8–2,6 prosenttia vastaavan ikäisistä. Säännöllisen kotihoiton piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus laski Vantaa-Keravalla koko tarkastelujakson ja se oli koko maan keskiarvoa pienempi. Tavallisen palveluasumisen asiakkaita heistä oli jaksolla 0,3–0,8 prosenttia. Tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä oli laskussa koko tarkastelujakson, kuten koko maassa keskimäärin. (Taulukko 14.)

Taulukko 14. 75 vuotta täyttäneiden kotihoito ja asumispalvelut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	92	91,9	92,3	94,6	94,9	95,3	95,4	95,4
	Koko maa	90,9	91,1	91,3	91,6	91,8	92,5	93	93
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	3,6	3,6	3,6	3,3	3,1	2,8	3,3	3
	Koko maa	4,7	4,8	4,8	4,8	4,6	4,6	4,3	4,1
Säännöllisen kotihoiton piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	14,6	14,5	14,1	12,7	11	10,1	9,4	8,8
	Koko maa	17,3	17,3	17	16,6	16,2	15,6	14,7	13,9
Ikäänntyneiden tavallisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	0,8	0,5	0,4	0,3	0,7	0,7	0,7	
	Koko maa	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	
Ikäänntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	6,7	7,3	7,2	5	4,7	4,4	4,3	4,3
	Koko maa	7,3	7,5	7,6	7,3	7,3	6,8	6,4	6,4

Vantaa-Keravalla 85 vuotta täyttäneistä 88,3 prosenttia asui kotona vuonna 2023. Osuus oli selvästi koko maan keskiarvoa suurempi. Omaishoidon tuen hoidettavien heistä oli tarkastelujaksolla 4,3–5,7 prosenttia. Säännöllisen kotihoiton piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus pieneni jaksolla yli kymmenen prosenttia. Tavallisen palveluasumisen asiakkaita heistä oli tarkastelujaksolla 0,7–2,2 prosenttia. Tehostetun palveluasumisen asiakkaina olleiden määrä oli jaksolla laskusuunnassa. (Taulukko 15.)

Taulukko 15. 85 vuotta täyttäneiden kotihoito ja asumispalvelut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kotona asuvat 85 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	81,2	81,3	81,9	87	87,6	87,9	88,5	88,3
	Koko maa	80,6	81,2	81,4	82,2	82,2	83,3	83,9	83,8
Omaishoidon tuen 85 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	5,1	5,7	5,4	4,6	4,3	3,9	5,4	4,8
	Koko maa	6,7	6,9	7,1	6,8	6,8	6,9	6,6	6,3
Säännöllisen kotihoiton piirissä olleet 85 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	31,7	31,5	31,9	27,7	24,4	23	21,8	20,1
	Koko maa	33,4	33,3	33,2	32,5	32,5	32	31,1	29,7
Ikääntyneiden tavallisen palveluasumisen 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	2,1	1,2	1,1	0,7	2,1	2,1	2,2	
	Koko maa	2,1	1,8	1,7	1,6	1,7	1,8	1,7	
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Vantaa-Kerava	15,8	16,6	16,8	12,2	11,6	11,5	11	11,1
	Koko maa	15,6	15,9	16,3	15,9	16,1	15,3	14,9	15

Vantaa-Keravan hyvinvointialueella ei ollut syksyllä 2023 käytössä muistisairauksien ennaltaehkäisyyn tähtävä elintapaohjauksen toimintamallia. Finger-mallin käyttöönottamiseksi käynnistettiin kehittämistyö, mutta pilotointia ei ehditty toteuttaa. Alueen muutamilla terveysasemilla työskentelee muistihoitajia.

Matalan kynnyksen avoimet fyysiset kohtaamispaikat ja yhteisösosiaalityö

Kyselyvastausten perusteella on selvitetty kuinka monta avointa fyysistä kohtaamispaikkaa (esim. asukastila tai ”yhteinen olohuone”, joissa on saatavilla sosiaali- ja/tai terveydenhuollon lakisääteistä ohjausta ja neuvontaa) alueelle on avattu osana Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta. Tällaisia lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja kohtaamispaikkoja on avattu 16. Kaikille asukkaille avoimia kohtaamispaikkoja ei ole avattu yhtään osana hanketta.

Kyselyllä on seurattu hyvinvointialueiden arviota siitä, missä määrin asukkaiden tarpeisiin nähden alueella tehdään yhteisösosiaalityötä, kuten etsivän työn tai erityisryhmien parissa tehtävän sosiaalityötä. Taulukkoon 16 on kuvattu hyvinvointialueen arviot (1=ei lainkaan, 5=tarpeita vastaavalla tavalla).

Taulukko 16. Yhteisösosiaalityö (etsivä työ ja erityisryhmien parissa tehtävä työ).

	9/2020	9/2021	9/2022	10/2023
Yhteisösosiaalityötä tehdään asukkaiden tarpeiden kannalta (1=ei lainkaan, 5=tarpeita vastaavalla tavalla).	jonkin verran (3)	jonkin verran (3)	melko hyvin (4)	hieman (2)

Yhteinen toimintamalli työttömien työ- ja toimintakyvyn tuen tarpeiden arviointia varten

Syksyllä 2022 koko hyvinvointialueen yhteinen toimintamalli työttömien työ- ja toimintakyvyn tuen tarpeiden arviointia varten oli kehitteillä ja kyseinen malli on työkyvyn tuen tiimi. Myös lokakuun 2023 koko hyvinvointialueen yhteinen toimintamalli oli kyselyvastauksen mukaan kehitteillä mutta kyseessä oli muu toimintamalli kuin työkyvyn tuen tiimi.

Kuntoutus

Hankkeilta kysyttiin syksyn 2023 kyselyssä, millainen kuntoutuksen toimintamalli (Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset 2017, s.40–41) on kehitteillä/kehitetty hyvinvointialueella (esim. kuntoutuspolut lapsilla/työikäisillä/ikäntyneillä, johtaminen, kuntoutuksen hyvät käytännöt) ja missä vaiheessa sen käyttöönotto on.

Vantaa-Keravalla kuntoutuksen avoterveydenhuollon palveluiden organisaatorakenne muuttui hyvinvointialueelle siirryttäessä. Johtamis- ja yhteistyörakenteita on kehitetty organisaation sisällä. Kuntoutuksen asiakkaaksi tulon tavat on kuvattu ja viety asiakkaille nähtäville hyvinvointialueen sivuille. Asiakkaan yhteydenotto oli kehitteillä puhelinpalveluiden uudistuessa. Fysioterapian puhelinpalvelussa on otettu käyttöön myös muiden ammattilaisten mahdollisuus reaaliaikaiseen konsultaatioon. Apuvälinepalveluissa on kehitetty ja yhdenmukaistettu asiakasprosessin toimintamallia.

Vantaa-Keravan sote-keskus-hankkeessa on kehitetty kuntoutuksen etäpalveluja liittyen reaaliaikaisen kuntoutuksen toteutukseen. Syksyllä 2023 fysioterapian, toimintaterapian ja puheterapian kehittäminen oli aloitettu. Vantaa-Keravan sote-keskus-hankkeessa ei ole kehitetty sosiaalista kuntoutusta.

Oma-arviointi

Vantaa-Keravan oma-arvioinnin mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valmistelu käynnistettiin hanketyönä ja työn edistäminen siirtyi hyvinvointialueen HYTE-tiimin vastuulle vuoden 2023 alussa. Hankkeen aikana yhteistyö järjestöjen kanssa tunnistettiin tärkeäksi voimavaraksi ja yhteistyön rakenteita vahvistettiin useamman kehittämistoimenpiteen avulla. Muun muassa järjestöinfot terveysasemilla toivat yhteen niin järjestöjen edustajat, asiakkaat kuin terveysasemien ammattilaiset.

Hankkeessa kehitettiin tai kokeiltiin lisäksi erilaisia varhaisen tunnistamisen ja ohjaamisen toimintamalleja, kuten aikuissosiaalityön ja suun terveydenhuollon yhteistyötä, jalkautuvaa aikuissosiaalityön neuvontaa, terveydenhoitajan jalkautumista aikuissosiaalityöhön sekä parisuhteen tuen palveluita (eropalveluketjun kuvaus). Hankkeessa luotiin yhtenäinen avointen kohtaamispaikkojen toimintamalli ja hyvinvointialueella toimii tällä hetkellä 16 avointa kohtaamispaikkaa. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintamalli Väkipallaton VAKE on otettu käyttöön hyvinvointialueella.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa vahvistettiin ammattilaisten ja sidosryhmien osaamista mielenterveys- ja päihdeongelmien tunnistamiseen ja varhaiseen puuttumiseen. Oma-arvioinnin mukaan mielenterveys- ja päihdepalveluissa Terapianavigaattorin käyttö on lisääntynyt ja ohjatun omahoidon interventioita on toteutettu niin terveysasemilla kuin mielenterveyspalveluissa. Kognitiivisen lyhytterapian yksilökäynnit ovat myös nousussa. Syyskuusta 2023 alkaen Vantaalla pääosin kaikki mielenterveysyistä hoitoon hakeutuneet potilaat aloittivat ohjatulla omahoidolla, joko mielenterveyspalveluissa tai yleisterveydenhuollossa. Keravalla ohjatun omahoidon aikoja myös yleisterveydenhuollossa ja mielenterveys- ja päihdepalveluissa tarjottiin kesäkuusta 2023 alkaen.

Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

Asiakastyytyväisyys ja palvelujen sujuvuus

Asiakkaat ovat olleet Vantaa-Keravalla tarkastelujaksolla tyytyväisiä terveysaseman vastaanottopalveluihin (asteikko 1=täysin eri mieltä – 5=täysin samaa mieltä). Tyytyväisyys oli kuitenkin vuonna 2022 aavistuksen heikompi kuin vuonna 2020. Asiakkaat kokivat vuonna 2022, että heistä välitettiin kokonaisvaltaisesti (4,5), hoitoa koskevat päätökset tehtiin yhteistyössä (4,6), saatu palvelu koettiin hyödylliseksi (4,5) ja tarvittu palvelu/hoito saatiin, kun sitä tarvittiin (4,4). (Taulukko 17.)

Taulukko 17. Asiakastyytyväisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin

	2018	2020	2020	2022
Asiakastyytyväisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin: Vantaa-Kerava Kohtaaminen, asiakaspalvelu	4,6	4,7	4,6	4,5
Koko maa	4,6	4,7	4,5	4,5
Asiakastyytyväisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin: Vantaa-Kerava Osallistuminen päätöksentekoon	4,7	4,7	4,6	4,6
Koko maa	4,6	4,7	4,6	4,6
Asiakastyytyväisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin: Vantaa-Kerava Palvelun hyödyllisyys	4,8	4,7	4,6	4,5
Koko maa	4,6	4,7	4,6	4,6
Asiakastyytyväisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin: Vantaa-Kerava Palvelun toteutuminen kohtuullisessa ajassa	4,6	4,6	4,4	4,4
Koko maa	4,6	4,6	4,4	4,4

Myös suun terveydenhuollon palveluun oltiin Vantaa-Keravalla tyytyväisiä vuosina 2016 ja 2018. Vuoden 2021 tietoja ei ollut saatavilla. Asiakkaat kokivat vuonna 2018, että heistä välitettiin kokonaisvaltaisesti (4,7), hoitoa koskevat päätökset tehtiin yhteistyössä (4,7), saatu palvelu koettiin hyödylliseksi (4,9) ja tarvittu palvelu/hoito saatiin, kun sitä tarvittiin (4,9). Tyytyväisyys palvelun toteutumiseen kohtuullisessa ajassa oli vuonna 2018 selvästi parempaa kuin koko maassa keskimäärin. (Taulukko 18.)

Taulukko 18. Asiakastyytyväisyys suun terveydenhuollon palveluihin

	2016	2018	2021	
Suun terveydenhuollon asiakastyytyväisyys: Kohtaaminen, asiakaspalvelu	Vantaa-Kerava	4,7	4,7	
Koko maa	4,7	4,7	4,7	
Suun terveydenhuollon asiakastyytyväisyys: Osallistuminen päätöksentekoon	Vantaa-Kerava	4,7	4,7	
Koko maa	4,7	4,7	4,7	
Suun terveydenhuollon asiakastyytyväisyys: Palvelun hyödyllisyys	Vantaa-Kerava	4,8	4,9	
Koko maa	4,8	4,8	4,9	
Suun terveydenhuollon asiakkaiden palvelun toteutuminen kohtuullisessa ajassa	Vantaa-Kerava	4,5	4,9	
Koko maa	4,6	4,6	4,6	

Vantaa-Keravalla runsas 50 prosenttia terveyspalveluja tarkastelujaksolla käyttäneistä koki palvelun sujuvaksi. Sosiaalipalveluja käyttäneistä muutamaa prosenttia harvempi koki palvelun sujuvaksi vuonna 2022 kuin vuonna 2020. (Taulukko 19.)

Taulukko 19. Palvelujen sujuvuus

	2020	2022		
Koki palvelun sujuvaksi, (%) terveyspalveluja käyttäneistä	Vantaa-Kerava	Miehet	58,3	52,5
Naiset	48,6	51,9		
Yhteensä	53	52,1		
Koko maa	Yhteensä	54,3	54	
Koki palvelun sujuvaksi, (%) sosiaalipalveluita käyttäneistä	Vantaa-Kerava	Miehet	52,8	41,4
Naiset	32,6	38,2		
Yhteensä	43,6	39,8		
Koko maa	Yhteensä	51,6	44,1	

Asiakaskohtaisen vaikuttavuuden ja toimintakyvyn mittaaminen

Lähtötilanteessa syyskuussa 2020 käytössä koko alueella oli RAI-välineistöön kuuluva mittari ja lisäksi Vantaalla oli käytössä Kykyviisari ja Avain-mittari. Lisäksi lähtötilanteessa syyskuussa 2020 käytössä olivat seuraavat mittarit: Arvoa-mittari (Apotti), Audit, CDI, RaVa-indeksi ja Aikuisväestön hyvinvoinnin itsearviointi. Osana sote-keskus-hanketta sosiaalipalveluissa ei ole otettu käyttöön asiakaskohtaisia vaikuttavuuden ja toimintakyvyn mittareita.

Rakenteellinen sosiaalityö

Rakenteellisen sosiaalityön toimintamalli oli syyskuussa 2020 käytössä Vantaalla. Toimintamallina oli sosiaalinen raportointi. Rakenteellista sosiaalityötä on laajennettu osana Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta kyselyvastauksen mukaan siten, että on tehty selvitystyötä. Mitään muita toimenpiteitä rakenteellisen sosiaalityön kehittämiseksi ei kuitenkaan ole käynnistetty ja kehittäminen jatkuu Kestävän kasvun ohjelmassa.

Oma-arviointi

Vantaa-Keravan oma-arvioinnin mukaan laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi kehittämistyössä panostettiin kehittämiskohteen kohderyhmän äänen kuulemiseen. Asiakkaita, kokemusasiantuntijoita, henkilöstöä ja järjestöjä osallistettiin kehittämistyöhön laajasti. Asiakkaille ja asukkaille kehitettiin raportti omavoluntariohjelman tietojen tarkasteluun.

Palvelutuotteiden kuvausten ja palveluiden myöntämisten kriteerien valmistuminen mahdollistavat yhdenvertaisen palveluihin pääsyn.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ryhmätoimintojen yhtenäistäminen laajentaa palveluiden hoitovalikkoa ja mahdollistaa asiakkaan nopeamman pääsyn palveluihin. Toukokuussa 2023 ryhmähoidoiksi valitut ryhmät oli nimetty ja kuvattu. Kehittämistyön tuloksena vuonna 2023 toteutui 54 ryhmää, joissa aloituspaikkojen oli 438. Ryhmien määrä oli yli kaksinkertaistunut edelliseen vuoteen verrattuna.

Hankkeessa vahvistettiin terveydenhuollonpalveluiden henkilöstön Lean-osaamista. Esimerkiksi Suun terveydenhuollon saatavuuden parantamisessa Lean-osaajien kouluttaminen oli kehittämistoimenpiteessä avainasemassa. Koulutusten myötä yhdeksän kuukauden seurantajaksolla hoitotakuujono saatiin lähes puoliintumaan (syyskuussa 2022 Vantaalla hoitotakuujonossa 1696 asiakasta, kesäkuussa 2023 hyvinvointialueella hoitotakuujonossa 870 asiakasta). Lean-koulutusten suuremmaksi anniksi kuitenkin arvioitiin, jatkuvan kehittämisen käyttöönotto ja Lean-menetelmien jalkautuminen

Segmentointimalli valmistui ja samalla lisättiin myös ammattilaisten ymmärrystä ja osaamista segmentoinnista. Segmentointimalli otettiin käyttöön aikuissosiaalityössä.

Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen

Päivystyskäynnit ja toistuvat lääkärikäynnit

Vantaa-Keravalla oli perusterveydenhuollon päivystyskäyntejä koronavuosina 2020–2022 selvästi vähemmän kuin tarkastelujakson muina vuosina. (Taulukko 20.) Terveystieteidenkeskuksen lääkärin vastaanotolla yli 10 kertaa vuodessa käyneiden osuus lääkärin vastaanotolla käyneistä putosi Vantaa-Keravalla vuonna 2019 alle prosenttiin, jossa on siitä lähtien pysynyt. (Taulukko 21.)

Taulukko 20. Päivystyskäynnit perusterveydenhuollossa (ml. yhteispäivystys) / 1 000 asukasta

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vantaa-Kerava	Miehet	581	442	483	331	147	156	148	345
	Naiset	785	586	653	436	176	184	177	487
	Yhteensä	684	515	568	383	162	170	162	415
Koko maa	Miehet	364	356	380	354	329	388	355	385
	Naiset	445	437	467	434	407	461	450	484
	Yhteensä	405	397	424	394	368	425	403	435

Taulukko 21. Terveyskeskuslääkärin vastaanotolla yli 10 kertaa vuodessa käyneet, % terveyskeskuslääkärin vastaanotolla käyneistä

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vantaa-Kerava	Miehet	1,8	1,7	1,6	0,5	0,6	0,3	0,6	0,5
	Naiset	2,9	2,7	2,5	0,8	1	0,5	1,1	1
	Yhteensä	2,4	2,3	2,1	0,7	0,8	0,4	0,9	0,8
Koko maa	Miehet	2	2	2	1,7	1,7	1,3	1,1	1
	Naiset	2,8	2,8	2,9	2,5	2,4	2	1,7	1,5
	Yhteensä	2,5	2,5	2,5	2,2	2,1	1,7	1,4	1,3

Palvelujen yhteentoimivuus

Vantaa-Keravalla terveystalvia käyttäneistä runsas 30 prosenttia koki hoidon saantia haitanneen pompottelun palvelupisteestä toiseen ja runsas 44 prosenttia koki hoidon saantia haitanneen tietojen kyselyn useaan kertaan. Sosiaalipalveluja käyttäneistä neljä prosenttia useampi koki vuonna 2022 palvelun saantia haitanneen pompottelun palvelupisteestä toiseen kuin vuonna 2020 ja noin kuusi prosenttia useampi koki palvelun saantia haitanneen tietojen kyselyn useaan kertaan. (Taulukko 22.)

Taulukko 22. Palvelujen yhteentoimivuus

			2020	2022
Hoidon saantia häiritsi siirto palvelupisteestä toiseen, (%) terveyspalveluja käyttäneistä	Vantaa-Kerava	Miehet	29	
		Naiset	32,5	
		Yhteensä	30,9	
	Koko maa	Yhteensä	27	
Hoidon saantia häiritsi tietojen kysely useaan kertaan, (%) terveyspalveluja käyttäneistä	Vantaa-Kerava	Miehet	38,4	
		Naiset	49,1	
		Yhteensä	44,3	
	Koko maa	Yhteensä	43,6	
Palvelun saantia häiritsi siirto palvelupisteestä toiseen, (%) sosiaalipalveluja käyttäneistä	Vantaa-Kerava	Miehet	40	45
		Naiset	45,7	48,3
		Yhteensä	42,6	46,6
	Koko maa	Yhteensä	37,1	42,3
Palvelun saantia häiritsi tietojen kysely useaan kertaan, (%) sosiaalipalveluja käyttäneistä	Vantaa-Kerava	Miehet	43,8	58,2
		Naiset	65,3	61,1
		Yhteensä	53,8	59,7
	Koko maa	Yhteensä	48,2	56

Yhdessä sovitut toimintamallit Kelan kanssa

Vantaalla ja Keravalla oli jo lähtötilanteessa syyskuussa 2020 sovittu ja käytössä yhteinen toimintamalli Kelan kanssa asiakasasioiden käsittelyä varten 1) toimeentulotuen ja muiden etuuksien, 2) Kelan palveluiden (esim. kuntoutusohjaus ja -konsultointi) sekä 3) sosiaalihuollon erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden tunnistamisen ja yhteistyön osalta. Hankkeen päättyessä alueella oli lokakuussa 2023 kyselyvastauksen mukaan kehitteillä yhteinen toimintamalli toimeentulotuen ja muiden etuuksien sekä erityistä tukea tarvitsevien osalta. Sen sijaan yhteistä toimintamallia Kelan palveluiden osalta ei kyselyvastauksen mukaan ollut käytössä.

Oma-arviointi

Vantaa-Keravan oma-arvioinnin mukaan palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistamiseksi hankkeessa tehtiin kehittämistyötä järjestöyhteistyön, erikoissairaanhoidon kanssa tehtävän yhteistyön, HYTE-yhteistyön ja kaupunkitasoisen yhteistyön osalta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden välille luotiin yhteistyön rakenteita ja toimintamalleja, joiden avulla eri ammattilaisten välinen konsultaatio asiakkaan asioissa madaltuu, mutta myös niin, että asiakas voi saada palvelua monialaisesti yhdellä asiointikäynnillä. Vuoden 2023 alussa perustettiin lapsiperheiden palveluiden monialainen konsultaatioryhmä.

Lisäksi kokeiltiin esimerkiksi sosiaalivoukon ja Kelan yhteistä toimintamallia ja prosessikuvaus, jonka avulla Kelan ammattilainen pystyy paremmin ohjaamaan asiakasta. Työttömien terveysasemapaalveluiden harmonisoinnin tavoitteena oli saada käyttöön yksi yhteinen toimintamalli työttömien terveyspalveluiden toteuttamiseksi hyvinvointialueelle, mutta lopulta laadittiin kaksi eri asiakassegmentteihin perustuvaa prosessikuvausta.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä poliisin kanssa yhteistyön tuloksena syntyi opas, jonka avulla pyritään auttamaan poliisia tunnistamaan mielenterveys- ja päihdepalveluita tarvitsevia asiakkaita poliisin kohtaamista hyvinvointialueen asukkaista ja ohjaamaan heitä oikeiden palveluiden piiriin. Lisäksi laadittiin uusi toimintamalli, jonka tavoitteena on turvata asiakkaan ehjä palveluketju avopalveluista laitospalveluiden kautta avopalveluihin.